

SV

SV

SV

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 8.4.2009
KOM(2009) 162 slutlig

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH
RÅDET**

Mot en hållbar framtid för vattenbruket

Nya impulser för strategin för hållbar utveckling av det europeiska vattenbruket

{SEK(2009) 453}
{SEK(2009) 454}

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

Mot en hållbar framtid för vattenbruket

Nya impulser för strategin för hållbar utveckling av det europeiska vattenbruket

1. INLEDNING

Modernt vattenbruk utgör en viktig förnyelse i produktionen av fisk och marina livsmedel och är den livsmedelsindustri som vuxit snabbast med en genomsnittlig global tillväxt på 6–8 procent per år. Den globala produktionen uppgick 2006 till nära 52 miljoner ton. Detta innebär att vattenbruket har ökat med en tredjedel sedan millennieskiftet, framför allt beroende på en spektakulär produktionsökning i Asien och Sydamerika. Hälften av världens försörjning med fisk som är avsedd att användas som livsmedel kommer redan från vattenbruk och har potential att växa ytterligare¹. Vattenbruket spelar därför en mycket viktig roll för att man ska kunna möta den framtida efterfrågan på fisk. Utvecklingen av vattenbruket ändrar dock inte faktumet att överfiske av vilda bestånd måste minskas och på sikt upphöra för att man ska kunna få till stånd ett hållbart utnyttjande av världshaven. Följaktligen erbjuder vattenbruket enorma möjligheter och medför samtidigt stora utmaningar, i synnerhet när det gäller produktionens miljömässiga hållbarhet och produkternas kvalitet och säkerhet. I vissa kustområden och inlandsområden inom EU utgör vattenbruket en viktig ekonomisk verksamhet. Det omfattar sötvattenfisk, marina fiskarter och skaldjursbestånd inom olika typer av produktionssystem, slutna och öppna, extensiva och intensiva, på land, i sjöar eller dammar – som försörjs genom floder eller till och med grundvatten – nära stränder eller till havs. Flera gemenskapsstrategier har betydelse för denna verksamhet. Den strukturpolitik som ligger till grunden för den gemensamma fiskeripolitiken har på ett påtagligt sätt bidragit till utvecklingen av denna nya näring i Europa. Från att ha varit en icke-industriell, småskalig verksamhet har vattenbruket vuxit till en högteknologisk industri med fullt integrerade företag. Vattenbruket i EU-27 producerade 2006 ungefär 1,3 miljoner ton fisk, skaldjur och kräftdjur, vilket motsvarar en omsättning på ungefär 3 miljarder euro och 65 000 arbetstillfällen. Idag uppgår konsumenternas efterfrågan till ungefär 12 miljoner ton.

I EU:s strategi för hållbar utveckling av det Europeiska vattenbruket², som antogs 2002, fastställs politiska riktlinjer för att främja vattenbrukets tillväxt. Under de sju år som förlöpt sedan dess har man gjort avsevärda framsteg för att säkra en i miljöhänseende långsiktigt stabil utveckling samt säkerhet och kvalitet inom EU:s vattenbruksproduktion³. Under samma tidsperiod har dock den totala produktionen i vattenbruket inom EU stagnerat, vilket står i bjärt kontrast till den höga tillväxttakten inom denna sektor i övriga världen.

¹ FAO: Situationen för världens vattenbruk 2008 (uppgifterna omfattar inte vattenväxter).

² Kommissionens meddelande "En strategi för hållbar utveckling av det Europeiska vattenbruket", KOM(2002) 511.

³ Kommissionen utvärderade 2007 de framsteg som gjorts och inledde ett omfattande offentligt samråd och startade diskussionsforum med olika intressenter om framtidsutsikterna för det europeiska vattenbruket.

Se http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/governance/consultations/consultation_100507_en.htm och http://ec.europa.eu/fisheries/meetings_events/events/archives/events_2007/conference_151107_en.htm

Det är hög tid att utvärdera de europeiska vattenbrukens starka och svaga sidor mot bakgrund av den snabba växande tekniska utvecklingen och de ihållande ekonomiska och miljömässiga utmaningarna. Målsättningen med detta meddelande är att identifiera och diskutera orsakerna till denna stagnation i syfte att säkerställa att EU även fortsättningsvis kommer att inta en central roll inom denna strategiska sektor. Meddelandet kommer att grunda sig på resultaten av 2002-års strategi för vattenbruket och på de nya impulserna för marin verksamhet i EU:s integrerade havspolitik.

2. FRAMTIDSUTSIKTER FÖR EU:S VATTENBRUK

2.1. Nuvarande utmaningar och framtidsutsikter

EU utgör en av världens största marknader för vattenbruksprodukter, vilken i allt större utsträckning är beroende av import för att tillgodose den växande efterfrågan. Den understöds av dynamisk och banbrytande forskning och teknik, avancerad utrustning och högutvecklat fiskfoder, kvalificerade och utbildade företagare och innovativa företag samt ett stabilt regelverk för miljöskydd och hälsoskydd. Vattenbruket i EU ställs dock inför ett flertal utmaningar, såsom begränsad tillgång till utrymme och licenser, uppsplittrad industri, begränsad tillgång till startkapital och lån för riskbehäftad innovation (särskilt i samband med ständigt ändrade ekonomiska premisser och ändrade handelsmönster), importtryck, otillräckliga läkemedel och vacciner. Stränga EU-regler i synnerhet när det gäller miljöskyddet skapar dessutom konkurrenstryck från konkurrenter i Asien och Latinamerika.

EU bör investera på den globala marknaden genom att sälja teknik och kunnande för att kunna ta itu med hållbarhets- och säkerhetsproblemen.

Vattenbruksnäringen är fortfarande relativt okänd för offentliga myndigheter och investerare. Den ställs inför utmaningar från ett samhälle i ständig förändring som kämpar om utrymmet och som i allt högre grad fäster vikt vid att vattenbruksodlingarna är miljömässigt hållbara.

2.2. Uppbyggnad av det framtida vattenbruket i EU

Enligt Förenta nationernas livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) kommer konsumtionen av fisk och skaldjur fortsätta att öka. Denna efterfrågan kan inte helt tillgodoses genom fisk som lever vilt. Även om det vilda beståndet skulle återställas till en nivå som kan producera maximal hållbar avkastning är det nödvändigt att tillgodose den snabbt växande efterfrågan genom produkter från vattenbruk. För att kunna tillfredsställa konsumentbehoven måste EU bemöta dessa utmaningar och förbereda sig inför den växande efterfrågan.

Det framtida vattenbruket i EU måste gå i bräschen för en hållbar utveckling. Lämpliga åtgärder måste vidtas för att se till att den europeiska industrin kan inta en ledande roll i den "blå revolutionen". Detta avser både själva vattenbruksproduktionen, teknik och innovation samt nödvändigheten att fastställa standarder och certifieringsförfaranden på EU-nivå och internationell nivå. Målsättningen med detta meddelande är att skapa förutsättningar för ett framgångsrikt och hållbart vattenbruk som har goda möjligheter att konkurrera på marknaden. Denna industri bör kunna täcka hela produktionskedjan omfattande högvärdiga och innovativa produkter som motsvarar konsumentbehoven inom EU och i övriga världen, samt tillverkning av högkvalitativ utrustning för företag inom vattenbruksnäringen.

Tillverkningen av vattenbruksprodukter och utrustning för detta ändamål måste ske på grundval av avancerad forskning och avancerad teknik. EU måste upprätthålla en stor

forskningskapacitet och ett tekniskt övertag för att även i fortsättningen ligga i frontlinjen på detta strategiskt viktiga område. Samtidigt måste konkurrenskraften förbättras inom vattenbrukssektorn genom att man uppmuntrar till kontinuerlig utveckling och till användning av innovativ teknik och innovativa driftsmetoder. Avancerad forskning och teknik måste också bidra till att vattenbruket blir hållbart ur miljösynpunkt. Därigenom skulle ett antal EU-företag i vattenbruksbranschen och industrier som tillhandahåller teknik till denna näring kunna investera i utlandet.

Marknadsvillkoren kommer att vara avgörande för hur denna näring kan bidra till leverans av hälsosamma och säkra vattenbruksprodukter och samtidigt minska EU:s importberoende. EU:s producenter bör marknadsföra sina produkter som högvärdiga produkter på grundval av deras miljöprestanda, höga hälsokrav och spårbarhet, samt vidareutveckla marknaderna inom EU och i övriga världen. Frivilliga märknings- och certifieringsprogram som överensstämmer med WTO-bestämmelserna kan stärka konsumenternas förtroende och förbättra ställningen för sådana vattenbruksprodukter som lever upp till stränga kvalitetsstandarder.

Vattenbruket måste med hjälp av avancerad forskning och teknik bli en miljövänlig näring. Miljömässig hållbarhet är en nödvändighet, och konsumenterna vill också i allt större utsträckning försäkra sig om att vattenbruksprodukter produceras och transporteras på ett sätt som är förenligt med höga miljökrav. Vattenbruksnäringens anseende kommer även att förbättras genom att strikta standarder respekteras, vilket kommer att underlätta dessa produkters tillträde till marknaderna.

Ett antal betydande problem som begränsar utvecklingen av vattenbruket i Europa är direkt beroende av strategier och åtgärder som vidtas på nationell och regional nivå. Myndigheterna måste därför skapa en lämplig ram för att kunna förverkliga denna vision och se till att flaskhalsar i nationell lagstiftning åtgärdas. En sådan ram måste vara förutsebar, konsekvent och kostnadseffektiv för att vattenbruksnäringen ska kunna utvecklas till sin fulla kapacitet.

Strategin kan därför enbart verkställas om denna vision och de uppställda målen fullt ut stöds av alla parter och ytterligare stärks och stöds av myndigheter på nationell och regional nivå.

3. FRÄMJANDE AV KONKURRENSKRAFTEN HOS EU:S VATTENBRUKSPRODUKTER

För att kunna förverkliga denna vision för europeiska vattenbruk bör EU främja en konkurrenskraftig och diversifierad vattenbruksnäring (däribland leverantörer av utrustning och teknik) med stöd av avancerad forskning och teknik som täcker hela leveranskedjan och tillgodoser konsumenternas efterfrågan på ett hållbart sätt. De mest prioriterade behoven för en hållbar utveckling av vattenbruket kommer också att utvärderas i samband med reformen av den gemensamma fiskeripolitiken och dess framtida ekonomiska ramar. Kommissionen kommer framför allt att diskutera huruvida man ska inrätta särskilda finansieringsmöjligheter för åtgärder som går utöver det nationella planet.

3.1. Forskning och teknisk utveckling

EU har på ett avgörande sätt bidragit till forskning och teknisk utveckling av vattenbruket. Inom ramen för det sjätte ramprogrammet för forskning avsattes 98 miljoner euro till forskningsprojekt som avser vattenbruk, varav 32 miljoner tilldelades små och medelstora företag. Det är väsentligt att man fortsätter med och ökar detta stöd.

En hållbar utveckling av vattenbruket bör ske på grundval av högkvalitativ forskning och innovation. Företagsledare har nyligen startat ett initiativ för att inrätta en Europeisk teknik- och innovationsplattform för vattenbruk (EATIP) som syftar till att se till att Europa kan bevara sin ledande roll och skapa en strategisk framtidsvision samt fastställa prioriteringar för den europeiska vattenbrukssektorn med beaktande av utvecklingen inom forskning och teknik. Teknisk innovation har visat sig vara en effektiv metod för att minska vattenbruksnäringens miljöpåverkan.

Det är ytterst viktigt att man även fortsättningsvis stödjer högkvalitativ forskning och teknikutveckling inom vattenbruksnäringen och att privata initiativ inom detta område främjas och att finansieringsmöjligheterna ökas. Offentligt finansierad forskning kan ha en hävstångseffekt på privat forskning och utveckling och bör koncentreras till prioriterade områden, framför allt de områden som små och medelstora företag inte fullt ut kan stödja eller som innebär stora investeringsrisker. Vidare bör man samverka med havsanknuten verksamhet (däribland off-shore-vattenbruk).

Kommissionen ska

- fortsätta med sina insatser när det gäller forskning och utveckling inom vattenbrukssektorn och avsätta tillräckliga EU-medel till vattenbruksprojekt för att kunskaperna om hållbara och konkurrenskraftiga vattenbruksmetoder ytterligare ska kunna utvecklas, samt söka möjligheter till effektivare användning av befintliga instrument på EU-nivå, och samtidigt uppmana medlemsstaterna och industrin att öka investeringarna i vattenbruksforskning inom ramen för det europeiska området för forskningsverksamhet,
- främja optimering och utveckling av viktig forskningsinfrastruktur och stärka nätverk och deras integration i mer omfattande vetenskapliga nät för att bemöta globala utmaningar såsom anpassning till klimatförändringarna inom ramen för den nya havspolitikerna och dess strategiska forskningsagenda⁴,
- uppmana medlemsstaterna att erkänna vikten av extensiva och traditionella former av vattenbruk och att överväga möjligheterna att utveckla produktionen på befintliga platser och inom befintliga anläggningar.

Tillräckliga försäkringar som täcker beståndet och/eller risker av tekniskt slag kan spela en viktig roll för att stödja utvecklingen av vattenbruksnäringen i synnerhet när det gäller innovativa projekt där konsekvenserna av förluster kan bli omfattande. Kommissionen kommer därför att granska konsekvenserna av projekten och överväga huruvida det är lämpligt att anta de nuvarande riktlinjerna för granskning av statligt stöd inom sektorn för fiske och vattenbruk.

3.2. Lika konkurrensvillkor inom det disponibla utrymmet

Den ökade konkurrensen om det disponibla utrymmet utgör en stor utmaning för vidareutvecklingen eller till och med bevarandet av alla former av vattenbruk i kustområdena samt för sötvattensfiskodlingen.

⁴ Meddelande från kommissionen: "En europeisk strategi för havs- och sjöfartsforskning" KOM(2008) 534.

Valet av område är ytterst viktigt och fysisk planering är av vital betydelse för vägledning och för att kunna tillhandahålla tillförlitliga uppgifter när det gäller lokaliseringen av en ekonomisk verksamhet. Detta ger investerare säkerhet och förebygger konflikter samtidigt som det skapar synergi mellan verksamheter och miljöer vars yttersta målsättning är att uppnå en hållbar utveckling.

Kommissionen ska

- fortsätta med sina initiativ för att främja utvecklingen av fysisk planering i kust- och havsområden och integrerad förvaltning av kustområden i enlighet med EU:s nya havspolitik⁵,
- uppmana samtliga medlemsstater att utarbeta system för fysisk planering i kust- och havsområden där man till fullo erkänner vattenbrukens strategiska betydelse, och som en förberedelse inför nästa reform av den gemensamma fiskeripolitiken ska kommissionen i detta sammanhang överväga möjligheten att stärka kopplingen mellan gemenskapens finansieringsinstrument och tillgången till det disponibla utrymmet för verksamhet till havs, däribland vattenbruk,
- uppmana medlemsstaterna att se till att man vid planering av landområden även fullt ut beaktar de behov och de värden som fiskodling i sötvatten medför.

3.3. Hur kan vattenbruksnäringen hantera marknadskraven

Vattenbruksnäringen i EU bör kunna leva upp till konsumentkraven och kunna anpassa sig till föränderliga marknadskrav och samverka på lika villkor med andra aktörer i handelskedjan⁶. Kommissionen kommer under 2009 att göra en översyn av marknadspolitiken för fiskeri- och vattenbruksprodukter:

- Kommissionen kommer att utvärdera och diskutera vattenbrukssektorns behov, framför allt vad gäller producentorganisationer, branschinterna förhållanden, konsumentinformation och styrinstrument på marknaden, som exempelvis märkning av vattenbruksprodukter inom ramen för den framtida reformen av marknadspolitiken för fiskeri- och vattenbruksprodukter.
- Kommissionen kommer att fortsätta sitt samarbete med medlemsstaterna, Europaparlamentet och övriga intressenter för att ta fram och främja standarder (framför allt organiskt vattenbruk eller miljömärkningsprogram).
- Kommissionen kommer att fortsätta sitt internationella samarbete, särskilt med FAO, i fråga om märkning och certifiering.

⁵ KOM(2007) 575 och KOM(2008) 791: Färdplan för fysisk planering i kust- och havsområden: Att uppnå gemensamma principer för EU.

⁶ "Konsensusprojektet" utgör ett positivt exempel på en förbättrad dialog mellan olika aktörer i handelskedjan.

3.4. Den internationella dimensionen

En innovativ vattenbruksnäring erbjuder även andra fiskeanknutna sektorer (till exempel fiskeutrustning, fiskfoder och veterinärläkemedelsindustrin) expensionsmöjligheter och möjligheter att exportera sitt kunnande till andra delar av världen.

Kommissionen avser därför att vidta följande åtgärder:

- Överväga att inrätta en bas för att främja utvecklingen av vattenbruk i tredjeländer och förbättra möjligheterna till affärsverksamhet för EU:s vattenbruksföretag inom ramen för den gemensamma fiskeripolitikens externa dimension.
- Inom ramen för den nya handlingsplanen för djurhälsa utveckla en exportstrategi på gemenskapsnivå för att stärka gemenskapens roll vid förhandlingarna om de djurhälsofrågor som är relaterade exportvillkoren.
- Fortsätta att på det internationella planet tillgodose behovet av hållbarhet när det gäller utvecklingen av vattenbruket för att förbättra vissa miljöaspekter av idag tillämpade metoder och förbättra konkurrensvillkoren för denna sektor på det globala planet.

4. SKAPA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR EN HÅLLBAR TILLVÄXT AV VATTENBRUKET

Gemenskapen ska se till att EU:s vattenbruksnäring utvecklas på ett sätt som är förenligt med skyddet av den naturliga miljön. Samtidigt ska vattenbruksprodukter som är tillverkade i EU eller importeras till EU vara i överensstämmelse med högt ställda krav när det gäller konsumenternas hälsa och säkerhet. Gemenskapen ska även sträva mot sina mål i fråga om ett fullgott skydd av odlade vattendjurs hälsa och välbefinnande.

4.1. Förenlighet mellan vattenbruk och miljön

4.1.1. Ett miljömässigt sunt vattenbruk

EU slår vakt om en hög skyddsnivå för miljön, och gemenskapslagstiftningen grundar sig på försiktighetsprincipen. Det finns teknik för att rena vatten genom att avlägsna avfall och föroreningar, och vidareutvecklingen av ny teknik för att minska utsläpp av avloppsvatten kommer sannolikt att göra stora framsteg under kommande år. Gemenskapens vattenlagstiftning måste också efterlevas, vilket är av vital betydelse för att kunna säkerställa den vattenkvalitet som är erforderlig för att kunna producera säkra livsmedel av god kvalitet.

Kommissionen avser att vidta följande åtgärder:

- Fortsätta att i samband med strategier och åtgärdsprogram betona betydelsen av en miljömässigt hållbar utveckling av vattenbruket.
- Fortsätta att övervaka utvecklingen när det gäller förrymda fiskar och vid behov utvärdera mervärdet av eventuella åtgärder på EU-nivå.

4.1.2. Vattenbruksvänlig miljö

Vattenbruk kräver vatten av högsta kvalitet för att kunna garantera vattendjurs hälsa och säkra och högkvalitativa livsmedel.

De första förvaltningsplanerna för avrinningsdistrikt som medlemsstaterna utarbetat inom ramen för ramdirektivet för vatten⁷ ska åtminstone upprätthålla nuvarande skyddsnivå för odlingsområden för skaldjur enligt vad som föreskrivs i direktivet om kvalitetskrav för skaldjursvatten⁸. Kommissionen anser även att den första uppdateringen 2015 av förvaltningsplanerna för avrinningsdistrikt inom ramen för ramdirektivet för vatten åtminstone bör upprätthålla samma skyddsnivå och att nya områden som avdelats för produktion av skaldjur ska betecknas som skyddsområden i enlighet med ramdirektivet för vatten. Det vore inte lämpligt att införa olika regelverk för gamla och nya områden för odling av skaldjur.

Kommissionen avser därför att vidta följande åtgärder:

- Se till att medlemsstaterna tillhandahåller en godtagbar skyddsnivå för skaldjursvatten i enlighet med de första förvaltningsplanerna för avrinningsdistrikt som upprättats inom ramen för ramdirektivet för vatten.
- Öka informationen framför allt till nationella behöriga myndigheter och till vattenbruksbranschen för att garantera en korrekt tillämpning av ramdirektivet för vatten och av ramdirektivet om en marin strategi⁹ när det gäller vattenbruksverksamheter, däribland utarbetande av riktlinjer om tillämpningen av ramdirektivet för vatten i samband med skaldjursområden.
- Utvärdera behovet av komplettering av EU:s regelverk för vattenskydd inför upphävandet av direktivet om kvalitetskrav för skaldjursvatten.

4.2. En högpresterande bransch för odlade vattendjur

Bästa möjliga uppfödningförhållanden, god hälsa och lämpigt foder anpassade till odlade vattendjurs fysiologiska behov är kriterier av väsentlig betydelse för en optimal tillväxt och produktion. Genom att slå vakt om välbefinnandet hos odlad fisk förbättras även vattenbruksnäringens anseende.

4.2.1. Djurhälsokrav

EU:s regelverk om djurhälsokrav för djur och produkter från vattenbruk och om förebyggande och bekämpning av vissa sjukdomar hos vattenlevande djur reviderades 2006. Kommissionen kommer att säkerställa att direktiv 2006/88/EG tillämpas fullt ut och att vattendjurs hälsokrav beaktas fullt ut i handlingsplanen för genomförandet av EU:s djurhälsost strategi¹⁰. Kommissionen avser därför att vidta följande åtgärder:

- Utvärdera och möjligen revidera förteckningen över vissa sjukdomar hos vattendjur¹¹ fram till 2011.

⁷ Direktiv 2000/60/EG.

⁸ Direktiv 2006/113/EG.

⁹ Direktiv 2008/56/EG.

¹⁰ KOM(2008) 545.

¹¹ Kommissionen har redan strukit värviremi hos karp från den förteckning över sjukdomar som ingår i direktiv 2006/88/EG.

- Under 2009 se över nuvarande bestämmelser avseende ytterligare garantier, som införts på EU-nivå, för vissa sjukdomar för att säkerställa att dessa åtgärder inte utgör omotiverade hinder, samtidigt som hög nivå på djurhälsan bibehålls.
- Utvärdera nuvarande tillgängliga finansieringsinstrument avsedda att stödja åtgärder för vattendjurs hälsa (framför allt främjande av biosäkerhetsåtgärder och utbildning). Dessa utvärderingar kommer att införlivas vid reformen av den gemensamma fiskeripolitiken med tillhörande finansieringsramar.

4.2.2. Djurens välbefinnande

Djurens välbefinnande är en faktor som konsumenter, beslutsfattare och producenter fäster avseende vid. Utöver den etiska aspekten förefaller djurens välbefinnande att utgöra ett viktigt kriterium när konsumenten gör sitt val av produkt.

Forskningsbasen när det gäller vattendjurs välbefinnande är mycket mindre än för landdjur. Kommissionen kommer således i enlighet med handlingsplanen för djurskydd och djurs välbefinnande¹² att vidta följande åtgärder:

- Inhämta råd i fråga om vattendjurs välbefinnande med avseende på varje enskild art och förorda ett artinriktat synsätt vid internationella fora (framför allt i Internationella byrån för epizootiska sjukdomar, OIE),
- Utvärdera under de kommande två åren vattendjurs välbefinnande i vattenbruk och utreda eventuella lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder. Kommissionen avser vidare att se över gällande bestämmelser i förordningen om skydd av djur under transport¹³ som för närvarande är tillämpliga på alla ryggradsdjur men inte är lämpade för vattendjur.
- Uppmuntra vattenbruksnäringen att ta initiativ för att slå vakt om välbefinnandet hos odlad fisk.

4.2.3. Behovet av veterinärmedicin

Fisksjukdomar rör både djurhälsan och djurs välbefinnande. Det är därför ytterst viktigt att användningen av mediciner på odlade vattendjur sker på ett kontrollerat och återhållsamt sätt. Ett av de största problemen för vattenbruksnäringen är att det enbart finns begränsad tillgång till godkända veterinärmedicinska produkter för att ta itu med hälsorisker.

Kommissionen avser att vidta följande åtgärder:

- Uppmuntra medlemsstaterna och berörda aktörer att tillämpa rekommendationerna i 2007-års rapport från arbetsgruppen som behandlar tillgången på veterinärmedicin (Availability Task Force)¹⁴ och även delta i den föreslagna fortlöpande översynen av läget.

¹² KOM(2006) 13.

¹³ Förordning (EG) nr 1/2005/EG om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden.

¹⁴ <http://www.hma.eu/203.html>
http://www.hma.eu/uploads/media/TF_Report_Availability_Vet_Medicines.pdf

- Bidra till att förbättra informationsutbytet mellan behöriga myndigheter och de olika aktörerna när det gäller fiskars hälsa framför allt genom att sammankalla till möten mellan experter och intressenter.

4.2.4. Högkvalitativt och hållbart fiskfoder

Tillgången på lättillgängligt fiskfoder till överkomliga priser utgör fortfarande ett problem för utvecklingen av vattenbruket. De vattenbruksarter som är mest efterfrågade på den europeiska marknaden är köttätande arter. Utfordringen av dem är fortfarande i stor utsträckning beroende av tillgången på fisk och fiskolja. Vattenbrukssektorn är beroende av fiskmjöl och fiskolja, som utgör de viktigaste beståndsdelarna i fiskfoder, vilket kan väcka farhågor i fråga om denna närings ekonomiska och miljömässiga hållbarhet. Fiskmjöls- och fiskoljenäringen gör sitt yttersta för att tillgodose den växande efterfrågan, vilket leder till stigande priser. Samtidigt kan användningen av fiskmjöl och fiskolja komma att hota vattenbrukens hållbarhet och inverka negativt på denna sektors anseende. Vidare måste olika aspekter beaktas när man försöker finna alternativa lösningar. Dessa har en spännvidd som sträcker sig från konsumentskydd till djurhälsa. När man lägger fast gemenskapsbestämmelser och gemenskapsstandarder för fiskfoder är det viktigt att skapa en god balans mellan fördelarna med ett högt konsumentskydd och kraven på att vattenbruksnäringen ska vara konkurrenskraftig.

När det gäller att skapa en hög konsumentskydds nivå kommer kommissionen att bidra till att underlätta EU-vattenbrukens verksamhet genom att förbättra EU:s lagstiftning om foder genom följande åtgärder:

- Ökad tillgång till nödvändiga tillsatser för fiskfoder bland annat genom de riktlinjer som antogs i maj 2008 om ett ”friktionsfritt” tillståndsförfarande för fodertillsatser.
- Se till att förslaget om revidering av förordningen om animaliska biprodukter¹⁵ antas för att säkerställa att vattendjur kan ges foder som härrör från vattendjur och samtidigt förhindra att en fiskart utfodras med foder som härrör från samma fiskart.

4.3. Skyddet av konsumenthälsan och vattenbruksprodukternas hälsofördelar

För att kunna tillgodose en hög konsumentskydds nivå måste behöriga myndigheter vidta förebyggande åtgärder och införa bestämmelser i fråga om livsmedelskvalitet och livsmedelssäkerhet samt införa kontroller och vid behov marknadsföringsförbud. Detta kräver en solid och vetenskaplig grund för att fastställa dessa risker och lika regler som gäller för alla. Kommissionen avser att vidta följande åtgärder:

- Fortsätta att betona behovet av att vattenbruksprodukter ska vara säkra för konsumenten, vilket gäller både produkter som produceras inom gemenskapen och som importerar från tredjeländer.
- Anpassa lagstiftningen till nya rön om livsmedelssäkerhet för att kunna bemästra risker i fråga om livsmedelssäkerheten på bästa möjliga sätt. Kommissionen kommer att i detta sammanhang se över situationen i fråga om biotoxin på grundval av den översyn av marina biotoxiner som väntas från Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet (EFSA) i medlet av 2009.

¹⁵ KOM(2008) 345.

- Fortsätta att basera sina åtgärder på grundval av vetenskapliga rön och försiktighetsprincipen. Kommissionen kommer även att göra en utvärdering av och beakta hälsofördelarna med att konsumera vattenbruksprodukter.

5. FÖRBÄTTRA VATTENBRUKSSEKTORNS ANSEENDE OCH FÖRVALTNING

Det bör inrättas en bättre förvaltningsram för det europeiska vattenbruket. Samtidigt är det viktigt att förbättra vattenbrukets anseende och skapa jämlika villkor på EU-nivå som gynnar en hållbar utveckling av denna näring. Vidare är det väsentligt att samråda med de olika aktörerna för att framhäva vattenbruksnäringens vikt. De nationella myndigheterna intar dock en framträdande roll när det gäller att leda utvecklingen av vattenbruket inom det egna territoriet.

5.1. Bättre tillämpning av EU-lagstiftningen

Medlemsstaterna bör bättre tillämpa EU-lagstiftningen, vilket torde skapa likvärdiga marknadsvillkor mellan de ekonomiska aktörerna när det gäller beslut som rör utvecklingen av vattenbruksnäringen.

Kommissionen avser också att bidra till att detta mål uppnås genom följande åtgärder:

- Utarbeta riktlinjer och anordna särskilda seminarier för intressenter och nationella myndigheter för att öka kunskapen om och underlätta genomförandet av de viktigaste miljöpolitiska styrmedlen. I detta sammanhang kommer riktlinjer avseende verksamheten inom vattenbruksnäringen och Natura 2000 att prioriteras.
- Se till att medlemsstaterna tillämpar EU:s lagstiftning om djurhälsa och konsumentskydd på ett korrekt sätt och vid behov tillhandahålla ytterligare vägledning. Kommissionen kommer även fortsättningsvis att utföra inspektioner på plats och kontroller samt se till att tredjeländer åtminstone lever upp till de krav som fastställs i gemenskapslagstiftningen. Kommissionen kommer i synnerhet att inrikta sig på att prover som avser detektering av marina biotoxiner i skaldjur utförs på ett korrekt sätt. Efterlevnaden av det nya direktivet om hälsokrav för djur och produkter från vattenbruk och om förebyggande och bekämpning av vissa sjukdomar hos vattenlevande djur är en annan viktig fråga.

5.2. Minskad administrativ belastning

Minskad administrativ belastning för framför allt små och medelstora företag är av väsentlig betydelse för att främja utvecklingen.

Kommissionen ska

- fortsätta att utveckla sin strategi som syftar till att förenkla lagstiftningen och minska den administrativa belastningen på EU-nivå,
- uppmana medlemsstaterna att vidta åtgärder för att underlätta företagsutveckling och reducera den administrativa belastning som nationella bestämmelser utgör, framför allt genom att förenkla licensförfarandet för vattenbruksnäringen.

5.3. Intressentmedverkan och information till allmänheten

Bättre reglering och förvaltning, något som kommissionen särskilt vinnlägger sig om, kan endast åstadkommas genom omfattande och väl avvägda samråd. Branschen och myndigheterna ska tillhandahålla klar och tydlig information för att förbättra vattenbruksnäringens anseende.

Kommissionen ska

- utvärdera behovet av att se över och förbättra vattenbruksnäringens profil och möjligheterna att stärka vattenbruksföreträdarnas roll,
- inrätta ett diskussionsforum mellan den europeiska teknik och innovationsplattformen för vattenbruk, kommissionen och dem som handhar medlemsstaternas forskningsprogram för att underlätta samordningen av forskningsverksamheten på gemenskapsnivå och nationell nivå,
- uppmana medlemsstaterna att stödja proaktiva initiativ från vattenbruksnäringen som syftar till att informera allmänheten, framför allt genom att dra nytta av de möjligheter som erbjuds genom den Europeiska fiskerifonden.

5.4. Lämplig övervakning av vattenbrukssektorn

Den allmänna politiken måste bygga på tillförlitliga indikatorer. Officiell EU-statistik om vattenbruksnäringen var tills nyligen tämligen begränsad. Kommissionen avser därför att vidta följande åtgärder:

- Följa upp framstegen och utvecklingen inom denna bransch bland annat genom en ny statistikförordning¹⁶, och ett nytt regelverk för insamling av uppgifter.
- Delta aktivt på det internationella planet (främst i FAO) för att vidareutveckla och samla in globala och harmoniserade indikatorer för denna växande bransch.
- Bredda informationsbasen i fråga om marknadspriser. Kommissionen kommer att vidta erforderliga åtgärder för att inrätta ett prisövervakningssystem för fiskeri- och vattenbruksprodukter i hela handelskedjan.

6. SLUTSATS

Den globala utvecklingen och vattenbruksnäringens strategiska betydelse för försörjningsberedskapen bidrar till att denna bransch har goda framtidsutsikter.

Vattenbruksnäringen har i EU utvecklats till en modern och dynamisk bransch som producerar säkra, högvärdiga och högkvalitativa produkter och som även tagit fram metoder för miljömässig hållbarhet. Branschen brottas dock med antal problem. Strategin bör tillhandahålla bästa möjliga tillväxtpotential för EU:s vattenbruksnäring med beaktande av både våra tillgångar och våra begränsningar.

¹⁶ Förordning (EG) nr 762/2008.

Detta meddelande syftar till att öka medvetenheten hos beslutsfattare och offentliga organ om vattenbruksnäringens betydelse inom EU. Målsättningen med strategin är också att stärka EU:s ledande roll och att ge vägledning till intressenter och myndigheter för att skapa samstämmighet och klarhet vid utarbetandet av de strategier som krävs för en hållbar utveckling inom det europeiska vattenbruket. De utmaningar som EU:s vattenbruksnäring ställs inför måste istället ses som möjligheter.

För att kunna förverkliga dessa ambitioner måste samtliga privata och offentliga aktörer engagera sig för den europeiska vattenbruksnäringens framtid.

Kommissionen uppmanar därför Europaparlamentet, rådet och alla berörda parter att stödja denna EU-strategi för vattenbruksnäringen och att arbeta i partnerskap mellan offentliga myndigheter och berörda parter på EU-nivå och även på det nationella och lokala planet för att frigöra den potential som finns för utveckling av EU:s vattenbruk, samtidigt som man slår vakt om den miljömässiga hållbarheten och högsta tänkbara hälsnormer.